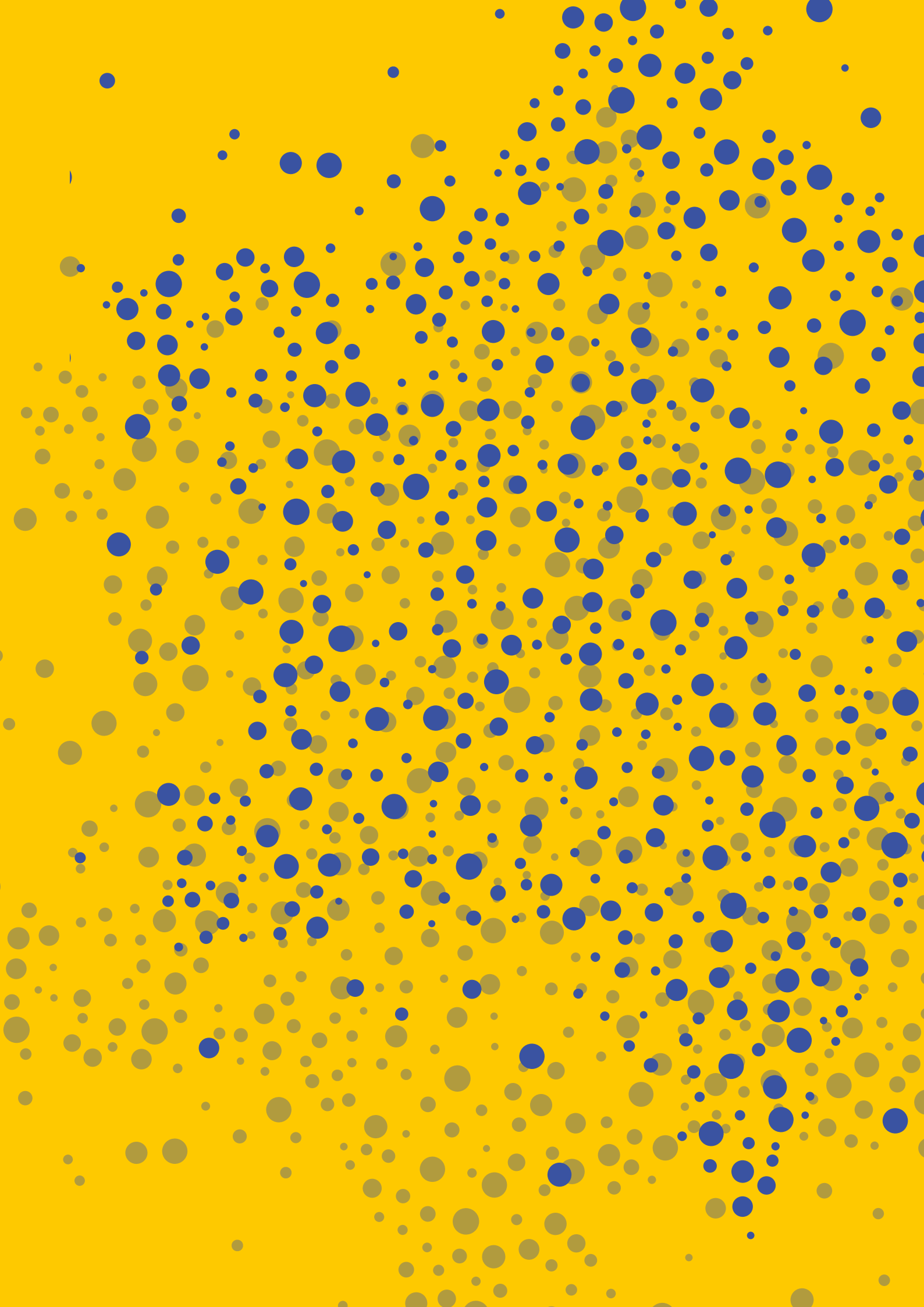

ANTISEMITISME in het Nederlandse SOCIALE MEDIA LANDSCHAP

APPENDIX

Appendix

Deze appendix biedt een overzicht van terugkerende termen en concepten die in dit rapport worden gehanteerd en die voor een breed lezerspubliek mogelijk verduidelijking behoeven. Het glossarium is opgedeeld in drie secties. De eerste sectie behandelt technische termen en concepten die betrekking hebben op de methodologie van het onderzoek, zoals de AI-systemen en datatechnieken die werden ingezet voor de analyse van grote hoeveelheden sociale media data. Een basiskennis van deze concepten helpt bij het interpreteren van de onderzoeksresultaten en het begrijpen van de mogelijkheden en beperkingen van de gehanteerde methoden.

De tweede en derde sectie richten zich op antisemitische complottheorieën en online jargon. Het karakter van hedendaags online antisemitisme maakt een dergelijk overzicht cruciaal: antisemitische uitingen verschijnen steeds vaker in verhulde, gecodeerde of subculturele vormen die voor buitenstaanders niet onmiddellijk herkenbaar zijn als haatspraak (*dog whistles*). De opgenomen termen en theorieën zijn geselecteerd op basis van hun frequentie in de geanalyseerde data en hun relevantie voor het begrijpen van de antisemitische narratieven die in dit rapport worden beschreven. Het glossarium¹ pretendeert geen uitputtend overzicht te zijn, maar biedt de lezer de noodzakelijke context om de bevindingen van dit onderzoek in hun volle betekenis te kunnen plaatsen.

---

¹Voor de uitgebreide appendix mail naar: info@textgain.com

Een methodologisch document en appendix zijn beschikbaar die uitleg geven bij de gebruikte terminologie, definities, methodologie en technische aspecten. We raden aan deze documenten voor het lezen van de jaarrapporten door te nemen.

1. Technische termen en concepten

Fringe platformen vs. mainstream platformen

- *Mainstream platformen* zijn grote, breed gebruikte sociale netwerken met miljarden gebruikers en (pro-)actieve content moderatie zoals Facebook, Instagram, YouTube en TikTok.
- *Fringe platformen* zijn kleinere, alternatieve platformen met miljoenen gebruikers en zeer beperkte content moderatie zoals 4chan waar extremere content vaak voorkomt.

Memes

Een *meme* is een afbeelding, video of tekst die zich snel online verspreidt, meestal humoristisch bedoeld. Memes kunnen echter ook haatdragende boodschappen en codetaal voor haatspraak bevatten.

AI, automatische classificatie, LLMs

- *AI (Artificial Intelligence)*. AI, oftewel kunstmatige intelligentie, is een verzamelnaam voor technologieën waarmee computers taken kunnen uitvoeren die normaal gesproken menselijke intelligentie vereisen. Denk aan leren, redeneren, beslissingen nemen of problemen oplossen. AI-systemen kunnen hun omgeving waarnemen, informatie analyseren en zelfstandig acties ondernemen om een doel te bereiken, zonder dat alles van tevoren is geprogrammeerd.
- *Machine Learning (ML)*. Machine learning is een onderdeel van AI. Hierbij leert een computer van voorbeelden (data) in plaats van dat een programmeur precies voorschrijft wat hij moet doen. Je kunt het vergelijken met een kind dat leert door te oefenen: als je een computer veel foto's van katten en honden laat zien, leert de computer zelf het verschil herkennen. Hoe meer voorbeelden, hoe beter het systeem wordt.
- *Deep Learning (DL)*. Deep learning is een speciale vorm van machine learning. Hierbij worden kunstmatige "neurale netwerken" gebruikt, die een beetje werken zoals het menselijk brein. Zo'n netwerk bestaat uit veel lagen die elk een stukje van het probleem oplossen. Dit maakt het mogelijk om heel complexe taken uit te voeren, zoals het herkennen van gezichten op foto's of het begrijpen van gesproken taal.

- *Large Language Models (LLMs)* zoals ChatGPT. Large Language Models zijn grote AI-systemen die speciaal getraind zijn om menselijke taal te begrijpen en te genereren. Ze worden getraind met enorme hoeveelheden data, zodat ze kunnen antwoorden op vragen, teksten schrijven of zelfs gesprekken voeren. ChatGPT is zo'n model: je stelt een vraag, en het model geeft een antwoord dat lijkt alsof het door een mens is geschreven. Deze modellen gebruiken deep learning-technieken om patronen in taal te herkennen en te voorspellen wat een logisch antwoord is.

OCR / Image Recognition / Image Classification

- *OCR (Optical Character Recognition)*: technologie die tekst uit afbeeldingen haalt.
- *Image recognition*: het proces waarbij een AI-systeem objecten of concepten in afbeeldingen herkent.
- *Image classification*: een specifieke vorm van image recognition waarbij een beeld automatisch in vooraf gedefinieerde categorieën wordt ingedeeld.

Automatische detectie van toxiciteit en antisemitisme

In dit rapport hebben we gebruikgemaakt van AI om automatisch online gedeelde berichten en afbeeldingen te scannen op *toxische* taal en in het specifiek *antisemitisme*. Onze AI modellen werden getraind om patronen te leren herkennen die vaak geassocieerd zijn met haatdragende, en met name antisemitische taal, op basis van bestaande data.

Annotatie + 'Human in the Loop'

+ Transparantie / XAI

- *Annotatie*: het handmatig labelen van data (bijvoorbeeld aangeven of een tekst antisemitisch is of niet).
- *Human in the loop*: een werkwijze waarbij mensen AI-systemen ondersteunen of corrigeren om betrouwbaardere uitkomsten te verkrijgen.

- *XAI (Explainable AI)*: methoden die uitleggen waarom een AI-systeem een bepaalde beslissing neemt, zodat het proces transparant en controleerbaar blijft.
- Binnen Textgain hechten we veel waarde aan *annotatie, Explainable AI* en het *Human in the loop* systeem. Wij willen immers dat onze systemen betrouwbaar en transparant zijn met minimalisatie van mogelijke bias.

Kwantitatieve big data analyse + kanttekeningen

- *Big data analyse verwijst* naar het geautomatiseerd verwerken en analyseren van extreem grote datasets om patronen te identificeren, trends over tijd te volgen en verbanden te leggen die anders onzichtbaar blijven. Iets wat met traditionele en handmatige onderzoeksmethodes niet te verkrijgen is.
- Hierbij moeten een *aantal kanttekeningen* gemaakt worden: Hoewel bij big data analyses enorme hoeveelheden data worden geanalyseerd, vindt de dataverzameling nog steeds plaats via steekproeven. Dit betekent dat deze datasets, hoewel omvangrijk, bijna altijd een sample vertegenwoordigen van het grotere geheel. Daarnaast worden bij het classificeren van deze datasets geavanceerde algoritmes en AI-systemen ingezet. Deze zijn nooit 100% nauwkeurig en een beperkt aantal false positives en false negatives is onvermijdelijk. Door zorgvuldige validatie, regelmatige verfijning van de systemen en het hanteren van statistische correcties, worden deze afwijkingen geminimaliseerd en betrouwbare resultaten gegarandeerd. Iets wat met handmatige analyse van dergelijke grote datasets nooit mogelijk zou zijn.

2. Gekende antisemitische complottheorieën

Antisemitische complottheorieën - soms eeuwenoud - die continu en in verschillende variaties terugkeren in (online) antisemitische narratieven:

- **Bloedlaster/Bloedsprookje:** Een oude beschuldiging dat Joden christelijke kinderen ontvoeren en vermoorden om hun bloed te gebruiken in religieuze rituelen, vooral voor het maken van Pesach-matzes. Deze mythe heeft geleid tot talloze pogroms en gewelddadige aanvallen tegen Joden door de geschiedenis heen. Er bestaan veel variaties van de bloedlaster, zoals Joden die bloed drinken, het vlees eten of adrenochrome oogsten van niet-Joodse mensen, en zelfs de mythe dat Joodse mannen menstrueren.
- **De Protocollen van de Wijzen van Sion:** Dit vervalste document, voor het eerst gepubliceerd in de vroege 20e eeuw, beweert een geheim Joods plan voor wereldheerschappij te zijn. Het is breed ontkracht maar wordt nog steeds gebruikt door antisemieten om hun haat te rechtvaardigen. Het is de wortel van een breder, meer algemeen en vaag geloof dat Joden collectief samenzworen om de wereld te beheersen, economieën te manipuleren, oorlogen aan te wakkeren en regeringen te domineren om een mondiale Joodse hegemonie te vestigen.
- **Joodse Controle over Media en Financiën:** Een wijdverbreid geloof dat Joden onevenredige controle hebben over de mondiale media en financiële instellingen, waarbij ze deze invloed gebruiken om wereldgebeurtenissen te manipuleren voor hun eigen voordeel. Dit stereotype verschijnt vaak in verschillende vormen, inclusief beweringen over Joodse bankiers of mediamagnaten.
- **Zionist Occupied Government (ZOG):** Een complottheorie die beweert dat Joden in het geheim regeringen wereldwijd controleren, vooral in de Verenigde Staten, vaak aangeduid als de "Zionist Occupied Government" ("Zionistische Bezettingsregering"), oftewel ZOG. Deze theorie is populair onder witte supremacisten en extreemrechtse extremisten. (Denk aan antisemitische scheldwoorden die beginnen met 'zog': 'zogbot', 'zogslop', etc.) Soms ook aangeduid als "Joodse Bezettingsregering" of JOG.
- **Joden en Communisme:** Het geloof dat Joden verantwoordelijk zijn voor de creatie en verspreiding van het communisme, waarbij vaak prominente Joodse individuen in communistische bewegingen worden gekoppeld aan een breder Joods complot om samenlevingen te destabiliseren.
- **Khazaren, Khazaarse maffia en Khazaarse Joden:** De "Khazaren-maffia" complottheorie is een antisemitisch verhaal dat ten onrechte beweert dat moderne Joden, vooral Asjkenazische Joden, afstammelingen zijn van de Khazaren, een Turkse volk dat zich bekeerde tot het jodendom in de 8e of 9e eeuw in wat nu Zuid-Rusland is. Voorstanders van deze theorie beweren dat deze Khazaarse Joden verschillende mondiale instellingen infiltrerden en nu het internationale bankwezen, de politiek en de media controleren. Dit complot wordt vaak gebruikt om een volledig ongefundeerd onderscheid te maken tussen zogenaamde 'neppe' of 'slechte' Joden (de zogenaamde Khazaarse Joden) en 'echte' of 'goede' Joden. Door deze tweedeling kunnen beschuldigingen van antisemitisme gecounterd worden, door te beweren dat haat niet wordt uitgedrukt tegen alle Joden. De termen 'crypto-Joden' en 'talmudische Joden' worden soms gebruikt voor hetzelfde concept.
- **Waterputten vergiftigen:** Het complot dat Joden waterputten vergiftigen is een eeuwenoude valse beschuldiging die door de geschiedenis heen is gebruikt om Joodse mensen te demoniseren. Dit idee heeft geen enkele basis in de werkelijkheid en werd gebruikt om angst, haat en geweld tegen Joodse gemeenschappen aan te wakkeren. Het complot heeft door de tijd heen vele variaties gekend, waarbij de meest recente versie Joodse mensen beschuldigt van het uitvinden van Covid-19 of het vergiftigen van het vaccin.
- **Holocaustontkenning:** Het ontkennen of bagatelliseren van de Holocaust, suggererend dat de genocide van zes miljoen Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog ofwel niet heeft plaatsgevonden ofwel overdreven is. Deze theorie ondermijnt zowel de historische waarheid als het lijden van slachtoffers. Online treffen we neologismen die de holocaust ontkennen en belachelijk maken zoals 'holofoax' en 'loloocaust'.

3. Online antisemitisch jargon

Specifieke termen en codetaal die in antisemitische online kringen circuleren:

- **Globohomo:** Complottheorie die stelt dat een “globalistische elite” traditionele waarden vernietigt. De term combineert “globalist” (vaak een antisemitisch codewoord voor Joden) met “homo” (als denigrerende verwijzing naar LHBTI-personen), suggererend dat er een wereldwijde samenzwering bestaat om traditionele waarden te ondermijnen.
- **Holofoax:** Een term die de Holocaust ontkent of minimaliseert. Door het woord “Holocaust” te combineren met “hoax” (bedrog), ontkennen gebruikers de historische realiteit van de genocide op Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog.
- **ZOG (Zionist Occupied Government):** Antisemitische complottheorie die beweert dat regeringen wereldwijd in het geheim worden bestuurd door Zionistische Joden. Deze term wordt gebruikt om te suggereren dat Joden een verborgen controle uitoefenen over politieke systemen en komt vaak voor in samentrekkingen: “zogbot”, “zogslop”.
- **TKD (Total Kike Death):** Een extreem gewelddadige oproep tot genocide, waarbij “kike” een zwaar antisemitische scheldwoord is. TKD staat voor “Dood aan alle Joden” en wordt gebruikt om ernstig geweld en haat tegen Joden aan te moedigen.
- **(((((** (driedubbele haakjes/”triple parentheses”): Ook bekend als het “echo symbool”, worden deze drie haakjes rond namen of woorden geplaatst om te suggereren dat iemand Joods is of dat iets door Joden wordt beïnvloed. Het dient als een visuele manier om Joodse personen te markeren voor intimidatie of om vermeende “Joodse invloed” aan te duiden.
- **6 Gorillion:** Een spottende vervorming van “6 miljoen”, het geschatte aantal Joodse slachtoffers van de Holocaust. Door dit getal te verdraaien en ridiculiseren proberen antisemieten de Holocaust te bagatelliseren en te ontkennen. Het getal “271.000”, “271K” of “271 duizend” is hier eveneens aan gelinkt. Dit getal wordt vaak genoemd als het “werkelijke” aantal Joodse slachtoffers van de Holocaust om de ernst van de Holocaust te minimaliseren en ontkennen.
- **Kike:** Een ernstige antisemitisch scheldwoord gericht tegen Joden. Het behoort tot de meest vijandige etnische beledigingen en wordt gebruikt om Joden te dehumaniseren.
- **Goy/Goyim/Gentiles:** Oorspronkelijk neutrale Hebreeuwse termen voor niet-Joden, maar in antisemitische context vaak spottend gebruikt om te suggereren dat Joden niet-Joden als minderwaardig beschouwen. Antisemieten gebruiken deze termen vaak in stereotypering en ridiculisatie.
- **Shekels:** Verwijst naar de Israëliische munteenheid, maar wordt antisemitisch gebruikt om het stereotype te versterken dat Joden hebzuchtig en geobsedeerd door geld zouden zijn. Vaak gebruikt in zinnen als “doing it for the shekels” (het voor het geld doen).
- **Goyim Defense League (GDL):** Een antisemitische haatgroep die zich richt op intimidatie en verspreiding van antisemitische propaganda. De naam is een ridiculiserende omkering van de Anti-Defamation League (ADL), een organisatie die juist antisemitisme bestrijdt.
- **Everystein, Singleberg, Timeowitz:** Antisemitische woordspeling op “every single time” (elke keer weer), waarbij typisch Joodse achternamen worden toegevoegd. Gebruikt om te suggereren dat het “altijd de Joden zijn” die achter bepaalde gebeurtenissen of problemen zitten. Soms ook gebruikt als frase “Every Single Time” of afkorting “EST”.
- **109 Countries:** Verwijst naar de valse bewering dat Joden uit 109 landen zouden zijn verdreven doorheen de geschiedenis. Antisemieten gebruiken dit getal om te suggereren dat er een geldige reden moet zijn voor historische vervolging van Joden, en impliceren daarmee dat Joden zelf verantwoordelijk zijn voor antisemitisme. Soms uitgebreid naar “110” als dreiging voor een toekomstige verdrijving.

- **J.Q.:** (of “JQ” of “jq”) is een afkorting voor “Jewish Question” (“Joodse Vraagstuk”). “Het Joodse Vraagstuk” is een term die historisch is gebruikt om te verwijzen naar het vermeende probleem van het bestaan en de invloed van Joodse mensen binnen de Europese samenleving. Voor de nazi’s was het antwoord op de “Judenfrage” niet alleen het beperken van de rechten, maar het volledig elimineren van Joodse mensen. Dit leidde tot de implementatie van de “Endlösung” (Finale Oplossing), het eufemisme dat door de nazi’s werd gebruikt voor de systematische uitroeiing van zes miljoen Joden tijdens de Holocaust. Het is een antisemitisch concept dat is gebruikt om discriminatie, uitsluiting en, in zijn meest extreme vorm, genocide tegen Joodse gemeenschappen te rechtvaardigen.
- “Jooz”, “j*ws”, “juice”, “j_den” en andere opzettelijke spelfouten en spelvarianten: Haatzaaiende termen worden soms opzettelijk geschreven met spelfouten- of variaties om verschillende redenen; zoals het ontwijken van detectie, het vermijden van juridische gevolgen, het vermijden van regelgeving specifiek voor een platform, codetaal voor de eigen groep (hondenfluitjes/dog whistles), spot en ironie, meme-cultuur en internetslang. In al deze gevallen blijft de onderliggende intentie hetzelfde: het verspreiden van haatdragende, gevaarlijke ideeën terwijl het risico op detectie, censuur of straf wordt geminimaliseerd. Dit soort hondenfluitjes worden vaak aangetroffen op 4chan en vergelijkbare imageboards en de meer alternatieve fringe platformen in het algemeen.

Colofon

Titel

Antisemitisme in het Nederlandse sociale media landschap: Appendix

Publicatiedatum

Mei 2026

Opdrachtgever

Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) *in casu* Stichting Informatie en Meldpunt Antisemitisme (meldantisemitisme.nl)

Uitvoering en onderzoek

Textgain

Financiële ondersteuning

De onderzoeken zijn mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding (NCAB).

Methodologie

Dit rapport is gebaseerd op de analyse van publiek toegankelijke online bronnen, waaronder sociale mediaplatformen, discussiefora en andere openbare digitale omgevingen. Voor de detectie en analyse van online antisemitische uitingen werd een combinatie ingezet van AI- en NLP-technieken, meertalige lexicons, contextuele analyse en menselijke validatie, gericht op het in kaart brengen van trends, narratieven, verspreidingsdynamieken en taalgebruik binnen online discussies.

Juridische en ethische disclaimer

De analyses in dit rapport zijn gebaseerd op geautomatiseerde detectie en interpretatie van publieke online content. Hoewel maximale zorgvuldigheid is betracht, kunnen classificaties en interpretaties onderhevig zijn aan contextuele beperkingen. Het rapport heeft als doel maatschappelijke trends en risico's inzichtelijk te maken en vormt geen juridische kwalificatie van individuele uitingen of personen. Persoonsgegevens worden waar mogelijk geaggregeerd, gepseudonimiseerd of geanonimiseerd verwerkt conform de AVG/GDPR en relevante Europese regelgeving.

Vormgeving

Luna 3

Contact

cidi.nl of meldantisemitisme.nl
textgain.com

Copyright

© 2026 Textgain.
Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming, tenzij wettelijk anders is toegestaan.

Online antisemitisme: hoe staat het ervoor?

Sociale media zijn uitgegroeid tot een belangrijke plek waar antisemitische denkbeelden, complottheorieën en haat zich verspreiden. Om een volledig beeld te krijgen van antisemitisme in Nederland liet CIDI, samen met het Meldpunt Antisemitisme en de NCAB, onderzoek uitvoeren door Textgain naar het Nederlandse online landschap.

Deze rapportages brengen de belangrijkste trends, narratieven en ontwikkelingen op Nederlandse sociale media van 2021 tot 2024 in kaart.

Het onderzoek vormt onderdeel van een monitor die de ontwikkeling van online antisemitisme door de jaren heen inzichtelijk moet maken.

Alleen door online en offline ontwikkelingen structureel te volgen, kunnen we antisemitisme beter begrijpen, herkennen en bestrijden.

CIDI meld.
antisemitisme

 textgain

 Nationaal Coördinator
Antisemitismebestrijding
Ministerie van Justitie en Veiligheid